

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Juana Kruzelegi Arozena

*Azkoitia,
Gipuzkoa
(1916-2014)*

Aurkibidea



Biografia



1916an jaio zen Elgoibarko Juaristiaundi baserrian. Aita bertakoa zuen eta ama, berriz, Aranbeltzekoa, Elgoibarkoa hura ere. Bost anai-arrebaren artean bigarrena da Juana. Baserritik bizi izan ziren bost urterekin aita hil eta kalera, amonaren etxera, bizitzera joan ziren arte. Gerora ama Azkoitiko Madariaga auzoko Kataolatza baserriko mutilarekin hasi zen, eta bertara joan ziren bizitzera. Eskolan Elgoibarren eta Donostiako "Las Josefinasen" ibili zen. Neskame lanetan ibilia da Elgoibarren eta Azkoitian. Azkoitiko Konfiteroneko mutilarekin hasi eta berekin ezkondu zen Azpeitian. Hiru seme-alabaren ama da.

Zintak

AZK-046

- **Proiektua:** Azkoitiko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Otegi, Aitziber
- **Data:** 2008-10-16
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** MiniDV
- **Kodifikatzailea:** Otegi, Aitziber

Pasarteak

1. 1916an jaio zen Elgoibarren

- **Erref:** AZK-046/001
- **Iraupena:** 0:01:54. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:01:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

1916an jaio zen Elgoibarko Juaristiaundi baserrikoa. Aita Juaristiaundikoa eta ama Aranbeltzekoa zituen. 5 anai-arrebatan bigarrena zen. Aita hil zenean 5 urte zituen eta baserria eta ganadua saldu eta Elgoibarrera joan ziren bizitzera.

2. Orduko gonek ez zuten tapatzen

- **Erref:** AZK-046/004

- **Iraupena:** 0:01:44. **Hasi:** 00:02:50. **Bukatu:** 00:04:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:

Juaristiaundin zeudela, neskek ipurdia bistan zutela ibili behar izaten zuten, orduko soineko eta galtzek parpaila eraman ohi zuten baina gona motz haiekin zaila zen tapatuta ibiltzea. Kalera jaitsi zirenean amonak arropa horiek bota egin zituen, ez ziren bere gustuko. Gomadun alpargatak eta abarkak erabiltzen zituzten.

3. Baserritik bizi ziren

- **Erref:** AZK-046/006
- **Iraupena:** 0:03:58. **Hasi:** 00:05:25. **Bukatu:** 00:09:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Baserrria » Baserriko lanak » Garia
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:

<p>Gurasoak baserriko lanetatik bizi ziren, morroia zuten etxean. Baratzea etxerako lantzen zuen amak. Labe suan astero egiten zuten ogia eta kaletik opila eramaten zuten. Ogia nola egiten zuten azaltzen du.</p>

4. Idiekin egurretan

- **Erref:** AZK-046/007
- **Iraupena:** 0:01:02. **Hasi:** 00:09:23. **Bukatu:** 00:10:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:

Idiak zituzten etxean eta egurra eta beste karga batzuk haiekin eramaten zituzten, aldapa handia zuten ama ezkondu zen etxera iristeko.

5. "Txerri erregaloa" banatzen zuten auzora

- **Erref:** AZK-046/009
- **Iraupena:** 0:02:53. **Hasi:** 00:12:02. **Bukatu:** 00:14:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko lanak » Abere-hiltzea
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana

Laburpena:

<p>Eguneroko otorduetan baba jaten zuten. Neguan taloak eta arto-esnea jaten zuten. Urtean pare bat txerri hiltzen zituzten eta amak egiten zituen odolkiak. Gero, auzora banatzen zituzten;"txerri erregaloa" deitzen zitzaion ohitura horri.</p>

6. Ama Donostian inude

- **Erref:** AZK-046/011
- **Iraupena:** 0:02:56. **Hasi:** 00:15:12. **Bukatu:** 00:18:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Aita hil zenean ama Bergaretxe mediku ospetsuaren etxera joan zen inude Donostiara Juana eta anai-arreben eskola ordaintzeko. Mojen eskola zen eta maistra Elgoibartarra zuen. Irakurri eta idazten sei urterekin ikasi zuen. Euskara-erdaraz egiten zuten, euskara gerora debekatu zuten eta multak jartzen zituzten.

7. Konfesioko zigorrak

- **Erref:** AZK-046/016
- **Iraupena:** 0:01:01. **Hasi:** 00:22:33. **Bukatu:** 00:23:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:

<p>Konfesatzera joaten ziren, zigorrak errezoak eta norbere gauzaren bat apaizari entregatu beharra izaten ziren.</p>

8. Arrosarioa gauero

- **Erref:** AZK-046/018
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:24:06. **Bukatu:** 00:26:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:

Iluntze aldera errezatzen zuten arrosarioa. Juanari ganaduak beldurra ematen zion eta baserrian baino kalean bizitzea nahiago zuen.

9. Donostiako eskolan

- **Erref:** AZK-046/020
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:26:50. **Bukatu:** 00:29:12

- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:

Ama Donostian zegoela Juana eta anai-arrebak berarekin eraman zituen eta hango eskolan ibili ziren. Donostiako kaleak aipatzen ditu. Eskolako lagunekin ibiltzen ziren, erdaraz hantxe ikasi zuten. Mojen zaintzapean zeuden eta haiek ez zieten hondartzara joaten uzten.

10. Ume zain, hilean hiru ogerlekoko soldata

- **Erref:** AZK-046/022
- **Iraupena:** 0:01:56. **Hasi:** 00:29:54. **Bukatu:** 00:31:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Neskameak

Laburpena:

Hamabi urterekin Elgoibarren egon zen jostundegi bateko alaba zaintzen. Hiru ogerleko irabazten zituen hilabeteen, soldata ona zen ordurako eta amari entregatzen zioten. Ez zuten goserik sekula pasa.

11. Plantxa elektrikoaz ohea berotzen

- **Erref:** AZK-046/024
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:34:10. **Bukatu:** 00:35:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak

Laburpena:

Ama Kataolatzara ezkondu zen eta bide luzean oinez ibili behar izaten zuten, ez zuten bizikletarik. Kataolatzako aitona-amona ordean aipamena egiten du. Neguan plantxa elektrikoaz entxufatu eta ohea berotzen zion aitona ordeari. Argia eta ura bazuten etxean.

12. Madarixan, denda bat eta bi taberna

- **Erref:** AZK-046/026
- **Iraupena:** 0:03:00. **Hasi:** 00:36:10. **Bukatu:** 00:39:10
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Aisia » Taberna giroa » Tabernak eta jatetxeak

Laburpena:

Telefonorik ez zuten etxean, Madarixako abade-etxean zegoen eta baita denda

ere. Bi taberna zeuden eta izendatu egiten ditu. Erromeria egiten zen eta Juanaren anaiak jotzen zuen soinua. Juanari ez zitzaion dantza egitea gustatzen eta mutilei ihesi ibiltzen zen.

13. Mutilei "poterik" ez zien ematen

- **Erref:** AZK-046/028
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:39:54. **Bukatu:** 00:40:58
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

Amari ez zion graziairik egiten alabak mutilekin dantzan egiten zuela jakiteak baina Juanak ez zuen gustuko inori "potea" ematerik.

14. Senargaia Azkoitiko konfiterikoa

- **Erref:** AZK-046/031
- **Iraupena:** 0:01:37. **Hasi:** 00:42:15. **Bukatu:** 00:43:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Senargaia Madarixako erromerian ezagutu zuen, Azkoitian gozotegia zuen senargaiak. Pasetazera joaten ziren eta muxu ematera ere justuan iristen ziren, etxekoek zer esango zuten beldur.</p>

15. Mutil-lagunarekin zinemara

- **Erref:** AZK-046/033
- **Iraupena:** 0:01:05. **Hasi:** 00:44:40. **Bukatu:** 00:45:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Zinema
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Elgoibarko zinema zaharra zen eta ez zen joaten. Mutil-lagunarekin hasi zenean, igandero joaten ziren Azkoitiko zinemara. Ezkutuan jartzen ziren muxuak emateko. Ia 30 urtez ibili ziren nobiotan. Ezkondu zenean joan zen Azkoitira bizitzera.</p>

Transkripzioa

- Ta zineik bazan Elgoibarren? Zineik bazeon?
- Bai, bazan, baiñe zine zahar-zahar... lokala behintzet itxurebeie. Lehenao.
- Juten ziñeten?
- Ni "nunca".
- Ez?
- No.
- Ez zeukezuen ohitturaik zinea juteko?

- Ez, batere ordun.
 - Eta antzerkiik o...?
 - Geo, en kanbio, hemen, mutille hemengukin hasi nintzenin, ezkondu nintzenekin, gu jaiero-jaiero juten giñen zea... Nola da hemen... Gurea?
 - Gurea?
 - Jaiero juten giñen zinea. Ta han atzin zeak, palkuek, geo matxuk emateko egundokuek, earrak haixek.
 - Ixkutun jarrita, e?
 - Bai be. "Los besos, los besos es lo más bonito para mí. No sé, para mí sí".

- Eta, ordun, mutil horrekin hamobost urtekin hasi ziñen eta gero beste bat billatu zenun?
 - Ezz, ni "con el primero que empecé...".
 - Harekin ezkondu ziñen?
 - Haretxekin.
 - Aaaa. Eta Azkoitia noiz etorri ziñen?
 - [...] ibili giñen, ordie? "Al menos treinta años anduvimos".
 - Bai? Ta Azkoitia noiz etorri ziñen bizitzea?
 - Ezkondu giñenin.

16. Lagunekin erdaraz egiten zuen

- **Erref:** AZK-046/039
- **Iraupena:** 0:01:13. **Hasi:** 00:51:23. **Bukatu:** 00:52:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera

Laburpena:

Elgoibarren lagunekin erdaraz egiten zuen eta etxean aldiz euskaraz. Zuka hitz egiten zuten beti.

17. Hika hitz egitea errespetu falta

- **Erref:** AZK-046/041
- **Iraupena:** 0:01:55. **Hasi:** 00:52:57. **Bukatu:** 00:54:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Euskara » Tratamenduak
- Euskara » Tratamenduak » Hitanoari buruz

Laburpena:

<p>Hitanoa konfiantza gehiagokoa izaten zen, baina zuka hitz egiteak errespetu eta gozotasun gehiago ematen zuen. Irratia bazuten etxean eta bertsoak entzuten zituen. Anaia soinujolea zuen.</p>

18. Madarixako baserriak

- **Erref:** AZK-046/043
- **Iraupena:** 0:02:21. **Hasi:** 00:55:34. **Bukatu:** 00:57:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak »
Debabarreneko lantegiak

Laburpena:

Azkoitian alpargata lantegiak eta txapel lantegia ziren, besteak beste. Garai hartan mutil danak txapela janzen zuten. Elgoibarren kale erdian ganadua zuen baserri bat zegoen. Madarixako baserri batzuk izendatzen ditu eta bere etxea kokatzen du.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-01-17

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com